

BOLESŁAW TURSKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Plut. Bolesław Turski, ur. w 1902 r., robotnik, żonaty.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Aresztowano mnie 5 kwietnia 1940 r. o godz. 10.00. Zabrano mnie z domu pod pozorem wyjaśnienia sprawy w NKWD co do posiadania broni i tam zatrzymano.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

17 dni trzymali w areszcie rejonowym, 25 kwietnia odwieźli do więzienia w Wilejce, woj. wileńskie, gdzie byłem do 24 czerwca 1941 r. W tym dniu ewakuowali do Rosji do R[i]azania, skąd zwolnili 22 września 1941 r.

4. Opis obozu, więzienia:

Więzienia: duży, [nieczytelne] gmach z podpitymi [nieczytelne] pod [nieczytelne], lecz to było [nieczytelne] nas siedziało 48–54. W R[i]azaniu więzienie też [nieczytelne], brudne [nieczytelne], w celi 50 m² mieszkało [nieczytelne], do łaźni posyłali [nieczytelne].

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Więźniowie przeważnie z miejscowej ludności, kilku nauczycieli [nieczytelne]. Poziom umysłowy kulturalny, ponieważ przeważali ludzie bogaci, gospodarze, kilku pracowników samorządu [nieczytelne].

6. Życie w obozie, więzieniu:

Życie więźniów bez wyroku ograniczone do minimum, pracy żadnej, spacer jeden lub dwa [razy] na tydzień po 10–15 min na podwórku więziennym [nieczytelne] na dziesięciu metrach bieżących. Wyżywienie bardzo złe, chleba mało, a zupa to przeważnie woda na rybie. Ubranie – każdy z więźniów to co miał, nic nie wydawano.

Rozrywek kulturalnych żadnych nie było. Tylko w R[i]azaniu więźniom dawali książki Lenina i Stalina, szachy, domino.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Niektórzy więźniowie przychodzili z badań zbici. Przeważnie [badania] odbywały się nocą. Zbici, z ranami, posiniaczeni, a czasem nie [nieczytelne] odżegnywanie się od Boga i również na porządku dziennym.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska była i lekarstwa były [nieczytelne], chociaż mało komu pomagała. Co do śmiertelności w więzieniu, to trudno powiedzieć, z naszej [nieczytelne], tylko prawdopodobnie jeden [nieczytelne], natomiast w czasie ewakuacji do [nieczytelne] to zostało bardzo dużo [nieczytelne] więźniów, którzy [nieczytelne].

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Żadnej łączności z krajem i rodziną nie miałem.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

22 września 1941 r. zaświeciło mi słońce swobody. Otrzymałem bilet kolejowy do Buzułuku i 55 rubli na drogę, a 25 września 1941 r. zameldowałem się w wojsku polskim w Tocku [Tockoje].

Miejsce postoju, 1 marca 1943 r.